

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Magistris. Consilium DLXXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

stipulati De verb. oblig. nam captio in hac re est, 4 neque etiam probatur. Cur enim cum Actor sub spe & incerta pollicitatione salarii operam susceperit & exhibuit, sequuta certi salarii conventionione ac definitione, inde non peret; cum constet gratis eum operam exhibere noluisse? * Et concessio, quod capitis syllabis ac verbis, subtili juris ratione ex hac conventionione salarii antecedentis temporis peti non posset; peti tamen poterit, explorato iudicis officio, l. 1. §. ludi De varijs & extrajud. cognit. qui illud decernendo, & salarii quantitatem arbitrando nihil commodius certiusque quod sequatur habebit, quam sequentem conventionem; ut pro illius modo, precedentis quoque temporis salarii quantitatem definiat. Præterita enim ex sequentibus definiri, neque absurdum neque infrequens est, l. Qui non militabat §. 1. & ibi DD. de hered. inst. ita ut nihil referat, an pro antecedente tempore de aliquo certo salario convenierit, an non convenierit. Debet namque discipulus magistro suo gratiam non verbis tantum, sed etiam rebus ipsis: qualem Aquilius juvenis Nicoftrato præceptoris suo retulisse legitur, l. Aquilius De donat. adnot. Parerg. lib. 2. c. 49. de quoque receptum est, posse Doctorem pecuniam à discipulis exigere, si ve aliunde non habeat, si ve sibi sufficiat, quo possit se ac familiam suam exhibere; Gloss. in c. de quibusdam dist. 37. And. Alciat. lib. 9. parerg. c. 19. & male audivit Ambrosius Diaconus documentis Originis imbutus, quod cum vir esset dives & nobilis, præceptoris sui egentis moriens non fuerit recordatus, D. Hieronym. in lib. de scriptorib. Eccles. To. Orficus in tit. D. De origine juris an sue. Quare existimamus D. Iudicis officium esse, ut Reum secundum conclusionem Actoris per omnia condemnet.

De Magistris.

S V M M A R I V M.

Salarium Professorum.

1. Salaria professorum heredibus debentur pro anno per defunctum nondum completo.
2. Merces ante promeritum non debetur operario & soluta repetitur.
3. Salarium professorum ante tempus solutum non repetitur.
4. Salarium professori debetur ex die inchoata professionis.

CONSILIUM DLXXIII.

His verbis proponitur quaestio: Vtrum Professore cujusdam Academiae, aut alio stipendiario moriente in medio aut inchoato termino, stipendium vel honorarium totius anni, terminive transmittatur ad heredes, vel ipsi hereditibus de iure sufficere non debeant illud ad diem mortis usque solvi? Secundò, quid hoc casu erga Professorem & Officialium heredes statutum vel usitatum sit Lovanii? Ad utramque quaestionem paucis respondendo dicimus, priorem praedictio communis opinionis omnium ferè Interpretum & Doctorum Iuris, velut certam nunc ex juris ratione habere definitionem. * Vix enim aliquis est, qui hunc juris articulum attingendo, non sequatur Accursij, & Bartoli sententiam, in l. 1. §. divus De var. & extrajud. cognit. qui existimaverunt, Doctorem seu Professore cujuscumque artis liberalis in oriente in quacumque parte anni, non tantum non peti ab

eius heredibus, quod fortè stipendij seu honorarij nomine prærogatum aut repræsentatum est pro futuro tempore, quo non supervixit; sed etiam totius residui temporis, quod exacto anno deest, stipendium persolvendum esse: ita ut absurdè nunc sentire videretur, si quis aliud asserere vellet, maxime cum multi affirmant ita de facto passim observari & praticari, lason in l. diem functio nu. 4. & Jacobinus de S. Georgio ibid. nu. 17. De offic. assess. eamque sententiam relata esse inter illas, quæ communis opinionis patrocinio nituntur, Sebast. Sapia in d. l. diem functio, Ioan. Anania ad rubric. De magistris, & ex his, qui post Bartolum hunc articulum tractaverunt, nemo sit, qui vel conatus sit contrarium asserere, Alibi lason Decius, To. Bapt. de S. Severino, Lico de Nigro, Hieron. Cognolus ad d. l. diem functio, Salvet. ad l. post duos. nu. 4. c. De advoc. divers. iudic. vel ea in parte sequi audeat opinionem Iacobi de Ravennate vel Nicolai de Neapoli; qui indignitate eorum, qui mercenariam potius (ut fabri) quam liberalem operam profitendo, artes liberales exhibent, pretiumque inde velut laboris potius, quam dignitatis & scientiæ paciscuntur, commoti, ausi fuerunt asserere, in l. uti. c. De domest. & prolect. lib. 12. heredibus illorum non deberi salarii seu stipendium futuri alicuius temporis; sed illius percipiendi occasionem in futurum morte Professoris abrupti. Nec caret hæc communis omnium ferè assertio evidente ratione. * Etsi enim illiberales operæ (ut sunt fabriles, & obsequiales) eo loco sint, ut soluta ob eas merces repeti, multò magis promissa non solvi possit, l. Si uno §. item cum quidam Locati in liberalibus tamen operis, ut sunt professiones artium liberalium, functiones magistratuum, advocacionis exhibitio, & alia similes, pro quibus vel annua stipendia, vel salaria seu honoraria præstantur, receptum est, ut prærogata non repetantur, & nondum soluta etiam peti possint per heredes eorum, qui in functione vel professione inchoatà pro aliqua parte anni moriuntur, d. l. ult. d. l. diem functio, l. Si quis l. ult. c. De argenti in reb. 12. d. l. Post duos: quasi huiusmodi salaria sint solatia heredum ob benemerita defunctorum, laco. Cuiacius ad d. l. ult. quibus imputari non potest, quod per hunc fortuitum casum præmatura mortis totius anni laborem exhibere non potuerint. Tum etiam quod salarii seu stipendij annui per tempora, hoc est per menses, semestria, aut trimestria non divisi obligatio sit una, ut una etiam est obligatio præstandæ operæ per annum; ideoque salarium quoad transmissionem saltem merito sit indivisibile, lason in d. l. diem functio nu. 40. & ibi Iacobus de S. Georgio nu. 17. * Ex qua ratione ipsi quæque Professori, aliique in functione aliqua, quibus stipendium debetur, versantibus adhuc superstitibus debetur salarium futuri temporis, etiam si professionis seu functionis operam & molestiam non subierint, si aliquo fatali vel fortuito casu, qui ad eorum culpam referri non possit, impediti fuerint: ut docendo & consulendo eleganter deducit Philipp. Decius, in d. l. diem functio nu. 4. & consil. 70. Pro tenui, & cum sequitur de arc. Ant. Natta consil. 452. Casu præsens. Ex quibus manifestum est, ad juris communis rationes relata hæc priorem quaestionem, indubitata habere resolu-

resolutionem, residui temporis, quod exacto anno, in quo Professor moritur, deest, stipendium seu salarium ad hæredes pro solatio transmitti, ejusque petendi ius esse.

Quod ad alteram quæstionem attinet, quæ de facto, non de jure est, de consuetudine videlicet & usu Professionum & Professorum in Universitate Lovanienfi proposita quoad salarium futuri temporis; hoc est pro residua parte anni, in qua Professor moritur, anno non exacto; rem aliter se habere nos infra scripti in dicta Universitate Iuris Professores attestantur. Vbi nimirum & consuetudine receptum esse, ut salaria & stipendia Professorum morte cuiusque abruptantur; & finem professionis facere finem stipendij seu salarii; nec quicquam pro futuro tempore seu residuo ejus anni, in quo inchoat Professione Professor moritur ad hæredes transmitti; & secundum eam sic obtinentem consuetudinem (uti etiam ex juris ratione id ante omnia inspiciendum, *la son in d. l. Diem functo nu. 16.*) sine difficultate novo Professori, qui defuncto succeditur, ex die, quod ad Professionem assumitur, consueta stipendia cedere incipiunt: ea forte ratione, quod huiusmodi stipendia ad instar præbendarum sint, quorum fructus cuicumque præbendato cedunt dumtaxat pro tempore, quo præbendatus est, & in beneficio residet; ut hac in re eadem comparatione utitur etiam Albericus, in *d. l. Diem functo*.

De Magistris.

SUMMARIUM.

Dispensatio quoad studiorum gradum.

1. *Per motum in studijs per gradum ordine fieri debet.*
2. *Studium privilegiatum in destinatis locis exerceri debet.*
3. *Honores per gradum capessendi.*
4. 6. 9. *Dispensatio in tempore studij ingerendum permittitur.*
5. *Promoveri an quis possit sine examine.*
7. *Studiorum privilegia non omnibus locis competere.*

CONSILIVM DLXXIII.

PER statuta Venerandæ Facultatis Artium in alma Universitate studij generalis oppidi Lovanienfis inter alia dispositum est, quod scholares hujus Facultatis promovendi ad Licentiam, debeant huic studio continuè incubuisse ad minus per tres hyemes, & duas ætates: & in Bulla erectionis dictæ Universitatis per Martinum Quintum Papam potestas petendi Licentiam ac Doctoratum permittitur his, qui cursu studij feliciter consummato id meruerint: & per statuta dictæ Universitatis non admittitur ad ordinem graduatorum, qui alibi promotus est, nisi in illa vel in aliâ tanto tempore studuerit, quanto in hac pro adeptione consimilis gradus de rigore opus est; improbatè planè promotione per saltum. D. Dominicus Reineri Frisius per hæc civilia bella à patriâ, rebellionem & hæresim infectâ profugus, non habens, quo se in famosa & privilegiata aliqua Catholica Universitate in studiis aleret, literis & Philosophiæ operam dedit in civitate Monasteriensis; in qua etsi non sit famosa studiorum privilegiata Universitas, sed dumtaxat literaria particularis schola, non habens jus promotionis. Conf. Wamelf. Tom. II.

vendi ad Licentiam & Doctoratum; & ibidem in studiis maximos progressus faciendo, ad eam scientiam pervenit; ut se audeat & cupiat offerre rigori examinis pro adipiscenda Licentia & Doctoratu in dicta Facultate Artium; eo potissimum fine, ut deinde in Facultate sacræ Theologiæ, in qua jam aliquot annis etiam feliciter Lovanij studuit, ad gradum promoveri possit: in quo ejus conatu impedimentum facit sive statutum sive laudabilis observatio Facultatis Theologiæ, requirens ad promotiones in ea facultate antecedens magisterium in artibus. Quæritur ergo, an pro adeptione Licentiæ & Magisterij in artibus supplicanti dicta Facultas Artium id cedere possit, gratiosè cum eo dispensando super eo, quod neque in hac, neque in aliâ famosa Universitate privilegiatâ per tres hyemes & duas ætates in studio artium continuè non studuerit, si modò per rigorem examinis, ad quod se offert, idoneus in studio artium repertus fuerit?

Hoc indubitatè verum est, quod ut dicta tam Universitatis, quam Facultatis statuta, quibus potestas petendi promotiones ad gradus, scholaribus per Sedem Apostolicam permittitur; ita quoque juris communis dispositio dicto supplicanti apertè resistant. Nam & jure communi in omnibus promotionibus saltus improbat & prohibetur, *c. 1. de cler. per sal. prom.* nec saltibus quisquam superiorem gradum appetere, nec repentè aut temere ad gradus promotionum proficere debet, *l. Magistri c. de profess. & med. lib. 10.* & si contrâ fecerit beneficio superius gradus irui nequit, *l. Nemo c. de advoc. divers. iudic.* Vt & in honoribus & dignitatibus adipiscendis ordo & tempora à jure præscripta exactè observanda sunt, *l. Ut gratiam l. Honor & generat. rum de muner. & hon. l. 2. c. Vt dignit. ordo serv. lib. 12.* & si quis statuto tempore eruditioni seu studio non insisterit ad consortium gradus admitti non debet, *l. Lubemus, l. Petitiones vers. nec de catero c. de advoc. divers. iudic.* 1. studendi facultate restricta non ad quæcumque loca, castra, aut villas, *c. tua de cler. non resid.* sed ad loca privilegiata, in quibus generalis studij sedes collocata est, *Gloss. in c. cum ex eo in v. literarum de elect. lib. 6. Baldus ad specul. tit. de magistris, Cardinalium Clem. 2. de magistris nu. 14.* Ita quod in proposito dicto D. Dominico nec loci, nec temporis ratio pro adipiscendis gradibus seu promotionibus in facultate artium suffragentur.

Cæterum hæc ex juris exactiore rigidiorque observatione, & ex communi ordine sunt; quæ tamen sic composita seu collocata non sunt, quin adversus illa ex iustâ & probabili causâ interdum indulgeri & dispensari possit; ut in honoribus capessendis immunitas interdum ex causâ infringitur, ut quis, non obstante immunitate jure communi indultâ, ad illos cogi possit, *d. l. Vt gradatum & quoties d. l. Honor & fin. ita quoque ex causâ volens ad illos admitti possit, si id petat ante tempus à jure statutum, l. Non tantum & neque enim minores de decurion. Nam & qui per minorem ætatem ad ordinem sacrum nondum idoneus est, ex necessitate aut aliâ iustâ causâ etiâ antè ordinari potest, in *Auth. Quomodo oport. Episcopos. & quant. vers. Si quidam necessitas.* & generaliter restringi possunt sive juris communis,*

Fff 3

live